

เส้นทางอนาคตประเทศไทย (๑)

ประเวศ วะสี

(๑ มิ.ย. ๒๕๕๗)

สรรพสิ่งมีเหตุเป็นแดนเกิด และดับ จึงเป็นอนิจจัง มีขึ้นมีลงและผันแปร จากจุด ณ วันนี้ สังคมไทยจะไปในทิศทางใดต่อไป ขึ้นกับสติปัญญาและความพยายามโดยรวมของคนไทย ถ้าช่วยกันคิดช่วยกันทำน่าจะดี ต่อไปนี้ เป็นข้อคิดเห็นอย่างหนึ่ง ในท่ามกลางความหลากหลาย

๑.

สภาพวิกฤตประเทศไทย - รักษาบูรณภาพไม่ได้

ก่อนการยึดอำนาจ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๗ สภาพวิกฤตประเทศไทยอาจสรุปได้เป็น ๔ อาการ คือ **แตกแยก รุนแรง เน่าหอน ล้มเหลว**

แตกแยก มีการสื่อสารปลุกกระดมความเกลียดชังกันอย่างรุนแรง มีการเผยแพร่การหมิ่นพระบรมเดชานุภาพกันอย่างแพร่หลาย ฝ่ายตรงข้ามประณามว่าเป็นขยะแผ่นดิน ที่จะต้องขจัด ฯลฯ

รุนแรง มีการสะสมอาวุธและใช้อาวุธสงครามกันเต็มบ้านเต็มเมือง ก่อความรุนแรงกันเป็นประจำ คิดจะยิงจะระเบิดอะไรก็ทำได้โดยไม่ถูกจับกุม เสมือนเจ้าหน้าที่รัฐเห็นเป็นใจ ถ้าเจ้าหน้าที่ของรัฐให้ท้ายการก่อความรุนแรง ความรุนแรงจะรุนแรงยิ่ง และมีข่าวว่ามีกองกำลังติดอาวุธเถื่อนปฏิบัติการอยู่

เน่าหอน มีการทุจริตคอร์รัปชันเต็มบ้านเต็มเมือง ตั้งแต่กินหัวคิวไปจนถึงคอร์รัปชันเชิงนโยบายเป็นแสนๆล้าน เกิดความเน่าเฟะไปหมดทั้งประเทศ

ล้มเหลว ระบบรัฐทั้งทางการเมืองและราชการมีสมรรถนะต่ำ มีความไม่ถูกต้องสูง แก้ปัญหาอะไรก็อบไม่ได้

ปัญหา ๔ ประการนี้ทำให้ประเทศไทยไม่สามารถรักษาบูรณภาพและดุลยภาพของ ประเทศไว้ได้ จ่ออยู่กับการล่มสลายเกิดมิลิแทเรียลลียุก ระส่ำระสายทั่วไป เป็นสภาพที่ “สยามไม่ อยู่ยั้งยืนยง”

๒.

เรื่องเร่งด่วนเฉพาะหน้า-การรักษาบูรณภาพของประเทศ

ถ้าประเทศไทยแตกคราวนี้จะยิ่งกว่าครั้งกรุงศรีอยุธยาแตก เพราะเป็นการแตกจาก ภายในและทั่วถึงทั้งประเทศ เพราะฉะนั้นเรื่องเร่งด่วนเฉพาะหน้าคือการรักษาบูรณภาพของ ประเทศ โดยขจัดความแตกแยก ความรุนแรง ความเหินห่าง และความล้มเหลว

ทั้งหมดเป็นเรื่องยากสุด ๆ ที่ไม่มีใครทำได้ นอกจากคนไทยรวมตัวกันเป็นพลังบูรณ ภาพแห่งชาติ จึงจะมีกำลังพอที่จะรักษาบูรณภาพของประเทศไว้ได้

ความคิดเห็นที่หลากหลายเป็นของดี แต่ควรจะรวมกันเป็นเอกภาพที่การรักษาบูรณ ภาพของประเทศ เหมือนร่างกายของเราที่มีความหลากหลายสุดประมาณแต่รวมกันเป็นหนึ่ง เดียวกัน คือชีวิตที่มีปรกติภาพ

เรื่องเร่งด่วนเฉพาะหน้าตอนนี้ คือคนไทยรวมตัวกันขจัดความแตกแยก ขจัดความ รุนแรง อาจถึงขั้นต้องสร้างประเทศไทยปลอดอาวุธ ขจัดคอร์รัปชันอย่างจริงจัง และขจัดความ ไร้สมรรถนะของภาครัฐ อะไรที่สำคัญๆแต่ทำไม่ได้ติดขัดไปหมด ต้องมีพลังบูรณภาพแห่งชาติ ที่จะทำได้โดยรวดเร็ว เพื่อนำร่องการปฏิรูปสมรรถนะของประเทศที่จะต้องตามมา

พลังบูรณภาพจะเกิดขึ้นจากความหลากหลายรวมตัวกันขึ้น
ไม่เกิดจากอำนาจดั้งเดิม

ประเด็นสำคัญตรงนี้จึงอยู่ที่การที่ทุกฝ่ายจะเข้ามารวมตัวร่วมคิดร่วมทำในการแก้ปัญหา เฉพาะหน้าของประเทศ การวางกฎกติกาและกลไกที่จะเลือกตั้งกันต่อไป รวมทั้งอาจต้อง พิจารณาถึงการมีการทดลองมีระบบการเมืองในรูปแบบใหม่เป็นการชั่วคราว นั่นคือการตั้งรัฐบาล

แห่งชาติ โดยให้สังคมเป็นฝ่ายค้านที่คอยตรวจสอบการทำงานของรัฐบาล เพราะการแบ่งเป็นฝ่ายรัฐบาลกับฝ่ายค้านที่คอยตรวจสอบการทำงานของรัฐบาล เพราะการแบ่งเป็นฝ่ายรัฐบาลกับฝ่ายค้านอย่างตายตัว ที่ผ่านมานำไปสู่ความแตกแยกมากเกินไป สังคมที่ตื่นตัวและเข้มแข็งอาจตรวจสอบการทำงานของรัฐบาลได้ดีกว่าฝ่ายค้านในรัฐสภา

๓.

เรื่องเร่งด่วน-แก้เรื่องความทุกข์ยากของคนจน

๓.๑ สร้างสังคมที่คนไทยไม่ทอดทิ้งกันทั้งประเทศภายใน ๑ เดือน ให้ อบต. หรือเทศบาล ตำบลทุกแห่งสำรวจตำบลของตนให้เสร็จภายใน ๒ สัปดาห์ ว่าใครอยู่ในสถานะถูกทอดทิ้งบ้าง เช่น คนแก่ คนพิการ เด็กกำพร้า จัดให้มีกองทุนสุขภาพตำบล ซึ่งสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) ยินดีจ่ายสมทบเป็นรายหัวประชากรอยู่แล้ว โดย อบต. หรือเทศบาลออกสมทบอีก และมีอาสาสมัครดูแลหมดทุกคน

๓.๒ ปฏิรูปที่ดิน ให้คนจนมีที่อยู่อาศัยและทำมาหากินครอบครัวละ ๒-๓ ไร่ก็พอกิน ถ้าทำแบบเศรษฐกิจพอเพียง หอการค้าไทยได้ทำโครงการ ๑ ไร่ ๑ แสนบาท ประสบความสำเร็จอย่างดี ถ้าเกษตรกรและผู้ใช้แรงงานมีที่ดินสำหรับอยู่อาศัยและทำมาหากิน จะหายจนอย่างถาวร มีความมั่นคงในชีวิต พัฒนาเป็นพลังพลเมืองที่เข้มแข็ง อันเป็นปัจจัยชี้ขาดอนาคตของประเทศ เรื่องนี้ต้องร่วมกันทำให้ได้จริง ๆ

๓.๓ สนับสนุนให้คนจนมีเครื่องมือเชิงสถาบัน ขณะที่ภาครัฐและภาคธุรกิจมีเครื่องมือเชิงสถาบันเพียบ คนจนซึ่งเป็นคนส่วนใหญ่ของประเทศไม่มีเครื่องมือเชิงสถาบันเลย ทำให้สร้างความเป็นธรรมและแก้ความเหลื่อมล้ำไม่ได้ เครื่องมือเชิงสถาบัน เช่น สถาบันการเงินของชุมชน ซึ่งก็คือธนาคารของคนจน โดยคนจน และเพื่อคนจนนั่นเองที่กำลังทดลองทำกันในหลายชุมชน สถาบันการเงินของชุมชนระดับตำบลที่เข้มแข็ง กลายเป็นเครื่องมือในการจัดการออมทรัพย์ กระตุ้นการเรียนรู้ ส่งเสริมอาชีพ ส่งเสริมสวัสดิการชุมชน บางชุมชนถือว่าความดีเป็นเครดิตใช้กู้เงินจากสถาบันการเงินของชุมชนได้ เรื่องดี ๆ เช่นนี้สามารถขยายได้เต็มพื้นที่

แผ่นดินไทย ธกส. สามารถส่งเสริมให้เกิดสถาบันการเงินของชุมชนในทุกตำบลได้ในเร็ววัน
ถ้าได้รับการสนับสนุนเชิงนโยบาย

เครื่องมือเชิงสถาบันของคนจนยังมีในรูปแบบอื่นๆอีก

๓.๔ ยุติการใช้อำนาจบาตรใหญ่ย่ำยีคนเล็กคนน้อยคนยากคนจน อำนาจขนาดใหญ่ของรัฐและทุนมหาศาล ตกทั้งภายในและภายนอกประเทศ ทำแย่งชิงทรัพยากรจากคนเล็กคนน้อยคนยากคนจน ในรูปของอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ โรงไฟฟ้า การทำเหมือง ที่ทำลายสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ กระทบการทำมาหากินของชาวบ้าน และกระทบสุขภาพ และยังใช้ความรุนแรงจัดการกับชาวบ้าน ดังที่มีผู้นำในการต่อสู้เพื่อรักษาทรัพยากรของเขาถูกฆ่าตายไปหลายคน นอกจากนั้นเมื่อรัฐและทุนขนาดใหญ่ใช้อำนาจทางกฎหมายดำเนินคดีกับชาวบ้านด้วยช่องว่างระหว่างอำนาจอันมหึมาก็ไม่มีทางที่ชาวบ้านจะชนะคดี ดังที่มีชาวบ้านถูกดำเนินคดีและตัดสินจำคุกด้วยข้อหาบุกรุกที่ดินของตัวเอง

ความไม่เป็นธรรมเหล่านี้ได้สะสมความแค้นไว้ในสังคม

การปฏิวัติจะต้องสร้างความเป็นธรรม ยุติอำนาจบาตรใหญ่ที่รุกรานย่ำยีคนเล็กคนน้อยคนยากคนจน ต้องเปลี่ยนแปลงจากปลาใหญ่กินปลาเล็กไปสู่รายใหญ่ช่วยให้รายย่อยแข็งแรงและอยู่ร่วมกันอย่างสมดุล

๔.

เรื่องเร่งด่วน-ดับไฟใต้

ความรุนแรงที่จังหวัดชายแดนใต้ได้คร่าชีวิตของผู้บริสุทธิ์เป็นจำนวนมากและยุติไม่ได้ เพราะขาดเอกภาพในยุทธศาสตร์ของภาครัฐ ในยามนี้ต้องแก้ปัญหาให้ได้โดยรวดเร็วด้วยความมีเอกภาพในยุทธศาสตร์ของภาครัฐ

ความรุนแรงในจังหวัดชายแดนใต้มีสาเหตุมาจากความขัดแย้งระหว่างอำนาจรัฐที่รวมศูนย์กับวัฒนธรรมท้องถิ่น

การแก้ไขคือ การปฏิรูปโครงสร้างอำนาจตามที่คณะกรรมการปฏิรูปเสนอแนะ ซึ่งจำเป็นต้องทำทั่วประเทศ

๕.

ระเบียบวาระแห่งชาติ-ปฏิรูปประเทศไทย

ท่ามกลางวิกฤตสุด ๆ ได้เกิดสิ่งที่ดีที่สุดอย่างหนึ่งขึ้น คือคนไทยทุกฝ่ายเห็นตรงกันว่าประเทศไทยต้องมีการเปลี่ยนแปลงใหญ่ หรือปฏิรูปประเทศไทย การมีวัตถุประสงค์ตรงกันจะทำให้มีแรงขับเคลื่อนประเทศไทยออกจากอุปสรรคที่ขวางกั้นไปสู่ความเจริญที่แท้จริง ทุกภาคส่วนของสังคมไทยจึงควรร่วมกันทำให้การปฏิรูปประเทศไทยเป็นระเบียบวาระของชาติ

การทำงานของคณะกรรมการปฏิรูปและคณะกรรมการสมัชชาปฏิรูปได้สร้างผู้นำที่เข้าใจการปฏิรูปและประเด็นของการปฏิรูปไว้มากพอสมควร ซึ่งจะเป็นปัจจัยส่งต่อให้กระบวนการปฏิรูปประเทศไทยต่อไปง่ายขึ้น

ในที่นี้จะไม่ลงรายละเอียดของเรื่องที่ต้องปฏิรูป แต่จะยกบางประเด็นขึ้นมากล่าวย้ำ คือ

(๑) วิสัยทัศน์และเป้าหมายของการปฏิรูป เพื่อสร้างประเทศไทยยุคศรัอาริยะที่มีความเจริญอย่างแท้จริง เป็นสังคมแห่งการอยู่ร่วมกันด้วยสันติ มีประชาธิปไตยที่มีคุณภาพ มีพลังพลเมืองที่เข้มแข็ง มีระบบรัฐที่สุจริตและมีสมรรถนะสูง ประเทศมีความเป็นธรรม มีความเหลื่อมล้ำน้อยที่สุด คนไทยทุกคนมีเกียรติและมีศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์ รัฐบาลพลเมืองสามารถจัดการให้เกิดบูรณาภาพและดุลยภาพในทุกระดับ ตั้งแต่ชุมชน ท้องถิ่น จังหวัด ไปจนถึงระดับชาติ และกับนานาชาติ เป็นประเทศไทยยุคใหม่ที่เป็นยุคศรัอาริยะ

(๒) การปฏิรูปการเมือง ให้เป็นประชาธิปไตยที่มีคุณภาพ มีนักการเมืองที่ซื่อสัตย์ สุจริต มีจิตสำนึกสูง มีความรู้ความสามารถ ไม่ถูกครอบงำโดยอำนาจทุนหรืออำนาจนอกระบบอื่นใด พรรคการเมืองต้องมีโครงสร้างประชาธิปไตย ไม่ใช่เป็นสมบัติส่วนตัวของบุคคล มีความเป็นสถาบัน คือมีความรู้ และความดีเป็นดีเป็นแบบอย่างแก่สังคม และคัดเลือกคนดีเข้าสู่การเมือง

(๓) ปฏิรูปโครงสร้างอำนาจการปกครองที่รวมศูนย์ โดยคืนอำนาจไปให้ประชาชนปกครองตนเองให้ได้มากที่สุด ในรูปของชุมชนจัดการตนเอง ท้องถิ่นจัดการตนเอง จังหวัดจัดการตนเอง คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายได้ยกร่าง พรบ. จังหวัดจัดการตนเองขึ้นมาแล้วและกำลังรับฟังสาธารณะอยู่ในเวลานี้

(๔) จัดความสัมพันธ์ใหม่ระหว่างท้องถิ่น ระบบราชการ และระบบการเมือง โดยท้องถิ่นเป็นอิสระ ระบบราชการ และระบบการเมือง มีหน้าที่สนับสนุนท้องถิ่น ระบบการเมืองบริหารนโยบาย แต่ไม่ครอบงำระบบราชการทั้งเนื้อทั้งตัวแบบเดิม ระบบราชการควรเป็นอิสระ มีศักดิ์ศรี มีความเป็นวิชาชีพ สามารถสนับสนุนท้องถิ่นเชิงนโยบายและเชิงวิชาการ และสนองตอบต่อนโยบายที่ดีของฝ่ายการเมืองและสามารถท้วงติงนโยบายที่ผิดพลาด การที่ระบบการเมืองครอบงำระบบราชการอย่างหมดสิ้นอย่างที่แล่วมา แล้วระบบการเมืองขาดความรู้และความดีระบบราชการเศร้าหมองหมดสภาพไม่สามารถช่วยบ้านเมืองได้ และถูกใช้เป็นเครื่องมือในทางมิชอบได้ง่าย ทั้งระบบราชการพลเรือน ตำรวจ และกองทัพ

ความสัมพันธ์ที่ถูกตัดจะช่วยให้บ้านเมืองเข้าสู่รูปเข้ารอย

(๕) พลังพลเมืองที่เข้มแข็ง ที่แล่วมาเราสนใจ แต่ “กลไกประชาธิปไตย” แต่ไม่สนใจ “สังคมประชาธิปไตย” จึงสร้างประชาธิปไตยไม่สำเร็จ สังคมประชาธิปไตยใหญ่กว่าและจะไปควบคุมนักการเมืองให้อยู่ในร่องในรอย อย่างในสหรัฐอเมริกา คนที่ต่างพร้อยแม้แต่เล็กน้อยจะมาสวมครเป็นประธานาธิบดีหรือได้รับแต่งตั้งเป็นรัฐมนตรีไม่ได้ เพราะสังคมไม่ยอมรับ ไม่ต้องไปอาศัยการตีความตามกฎหมายกันให้ยุ่งยาก ถ้าสังคมไม่ยอมรับก็เป็นไม่ได้

พลังพลเมืองที่มีจิตสำนึก มีข้อมูล มีเหตุมีผล มีส่วนร่วมในกิจสาธารณะ คือองค์ประกอบของสังคมประชาธิปไตย และทำให้เกิดประชาธิปไตยโดยสาระ พลังพลเมืองที่เข้มแข็งคือปัจจัยชี้ขาดอนาคตของประเทศ การสร้างพลังพลเมืองควรเป็นระเบียบวาระแห่งชาติที่ทุกฝ่ายช่วยกันขับเคลื่อนให้เป็นความจริง

(๖) การต่อต้าน คอร์รัปชัน ต้องเป็นระเบียบวาระแห่งชาติ โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย โดยเฉพาะจากพลังพลเมืองที่เข้มแข็ง

(๗) **สร้างระบบเศรษฐกิจที่แข็งแกร่งและเป็นธรรม** ระบบเศรษฐกิจเป็นประจักษ์ระบบไหลเวียนเลือดที่นำอาหารและพลังงานไปหล่อเลี้ยงร่างกายอย่างทั่วถึงให้ทุกส่วนมีความเป็นปรกติ เศรษฐกิจจึงต้องเข้มแข็งและมีความถูกต้อง ภาคธุรกิจกับการพัฒนาประเทศไทยคือ กุญแจ

(๘) **ปฏิรูประบบการศึกษา** ระบบการศึกษาสำคัญมากแต่ปฏิรูปได้ยากมาก เพราะการเข้าไปคิดกับวิธีคิดและระบบที่คุ้นชินอย่างเหนียวแน่น ถ้าปฏิรูปได้จะเป็นพลังที่ฟื้นฟูบูรณะชาติในทุกด้าน การปฏิรูปควรคำนึงถึงอย่างน้อย ๓ ประการคือ

(ก) **เปลี่ยนจากระบบควบคุมเป็นระบบส่งเสริมความงอกงาม** ระบบราชการกับระบบการศึกษาไม่เข้ากัน เพราะระบบราชการคือ ระบบควบคุมส่วนการศึกษาเป็นความงอกงามอย่างหลากหลายไม่มีที่สิ้นสุด กระทรวงศึกษาจึงเหอะเหไปด้วยกลไกการควบคุมแทนที่จะไปส่งเสริมความงอกงามอย่างหลากหลาย การศึกษาและสติปัญญาของคนไทยจึงถูกบอชไปจนถึงเวลาที่จะปล่อยการศึกษาไปสู่ความงอกงามอย่างเต็มที่ตามธรรมชาติ

(ข) **การศึกษาต้องสร้างบุคลิกของคนไทย** ที่แล้วมาการศึกษามุ่งท่องวิชาอย่างเดียวไม่ได้มุ่งสร้างบุคลิกของคนไทยเลย คนไทยและสังคมไทยจึงอ่อนแอ ถ้าการศึกษาทั้งระบบมุ่งสร้างบุคลิกคนไทยประเทศไทยจะเปลี่ยนแปลงโดยรวดเร็ว บุคลิกของคนไทยที่พึงประสงค์ก็เช่น ความสุจริต ความมีจิตสาธารณะ ความมีเหตุผล ความขยันหมั่นเพียร การเห็นคุณค่าของงาน ทำงานเป็น จัดการเป็น เป็นบุคคลเรียนรู้ มีความเป็นผู้นำ หรือความเป็นพลเมือง ทั้งหมดนี้ทำไม่ได้ด้วยการท่องหนังสือ แต่ต้องเรียนรู้จากการปฏิบัติ

(ค) **เปลี่ยนฐานการเรียนรู้จากการท่องหนังสือไปสู่การเรียนรู้จากชีวิตจริง ปฏิบัติจริง** การศึกษาในรอบร้อยปีเศษที่ผ่านมามีฐานการเรียนรู้จากตำรา ทำให้ไม่เข้าใจความจริงของชีวิต ความจริงของประเทศไทย ทำงานไม่เป็น จัดการไม่เป็น ไม่มีทางเป็นผู้นำ ทำให้ประเทศอ่อนแอทุกทาง ควรเปลี่ยนฐานการเรียนรู้มาเป็นการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง ตำราเป็นตัวประกอบ ถ้าเปลี่ยนตรงนี้ได้ประเทศจะเข้มแข็งขึ้นทุก ๆ ทาง

(๙.) **ปฏิรูประบบความยุติธรรม** เรื่องนี้ยากที่สุดเพราะระบบความยุติธรรมมีความซับซ้อนมากยากที่จะเข้าใจ แต่ก็ต้องปฏิรูปให้ได้เพราะความยุติธรรมสำคัญที่สุดของการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ การเรียนรู้จากการจัดกระบวนการและองค์กรในการปฏิรูประบบสุขภาพน่าจะมีประโยชน์

(๑๐.) **ปฏิรูปสมรรถนะของระบบรัฐ** ระบบราชการซึ่งตั้งมานาน บัดนี้คร่ำคร่า ล้าสมัย มีสมรรถนะต่ำ มีความไม่ถูกต้องสูง ไม่สามารถทำงานกับสังคมปัจจุบันที่มีปัญหาซับซ้อนและยากให้ได้ผล เป็นปัจจัยให้ประเทศไทยวิกฤต ในการปฏิรูปประเทศคราวนี้ต้องมีการปฏิรูประบบราชการให้ได้ ให้เป็นเครื่องมือที่มีสมรรถนะและศีลธรรม

(๑๑) **ปฏิรูปวิธีคิด** เรื่องนี้เป็นเรื่องยากที่สุดเรื่องหนึ่ง แต่ก็จำเป็น สังคมไทยเป็นสังคมอำนาจนิยมจึงมีความคิดเชิงอำนาจ ขาดการใช้ข้อมูลหลักฐาน ความเป็นเหตุเป็นผล จึงไม่เกิดปัญญา และใช้ปัญญา แต่ใช้อารมณ์ความรู้สึกและความรุนแรง ไม่เห็นความงามของความหลากหลายตามความเป็นจริง จิตใจจึงไม่เป็นอิสระแต่ตกอยู่ใต้ความบีบคั้นของความคับแคบ

ต้องปฏิรูปจากสังคมอำนาจไปสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ ซึ่งเปลี่ยนสัมพันธภาพเชิงอำนาจไปเป็นสัมพันธภาพเชิงการเรียนรู้ ซึ่งจะปลดปล่อยผู้เรียนไปสู่อิสระภาพ ความดี ความงาม ความสุข มิตรภาพ และปัญญา

การศึกษาต้องเรียนรู้วิธีคิด ไม่ใช่ท่องจำอย่างเดียว การสื่อสารที่ดีจะต้องกระตุ้นให้คนคิดเป็น เป็นต้น

(๑๒.) **ยุทธศาสตร์การสื่อสารกับการปฏิรูปประเทศ** ขณะนี้มีช่องทางการสื่อสารมากจนในอนาคตอันใกล้จะสามารถสื่อสารถึงกันหมดพร้อมกันทันที เป็นโอกาสที่จะทำเรื่องยากๆ ที่ทำไม่ได้ในอดีต ควรจะมีกลุ่มนักยุทธศาสตร์การสื่อสารเพื่อการปฏิรูปที่เข้าใจเรื่องการสื่อสาร และเข้าใจประเด็นสำคัญประเทศไทยทำการสังเคราะห์ “สาร” ที่มีเสน่ห์ โดนใจผู้คน ก่อให้เกิดจินตนาการใหม่ จิตสำนึก และฉันทะวิริยะอย่างแรงกล้าที่จะขับเคลื่อนประเทศไทยไปสู่ยุคใหม่ อันเป็นยุคศรียุริยะ ถ้าทำยุทธศาสตร์การสื่อสารได้ดี ประเทศไทยจะเปลี่ยนแปลงได้เร็วกว่าที่คิด

นี่เป็นเพียงข้อคิดเห็นของคนคนหนึ่ง ถ้ามีการคิดกันอย่างหลากหลายและเข้มข้นถึงระดับหนึ่ง ความหลากหลายที่เข้มข้นจะก่อตัวเอง (Self-organized) เป็นพลังชนิดใหม่ที่ขับเคลื่อน การปฏิรูปประเทศไทยไปสู่ความสำเร็จ

วิกฤตเป็นโอกาส

วิกฤตสุดๆก็เป็นโอกาสสุดๆ ขอให้คนไทยใช้วิกฤตการณ์ร่วมตัวร่วมคิดร่วมทำปฏิรูปประเทศไทยไปสู่การเป็นประเทศไทยยุคใหม่หรือยุคศรีอาริยะ

.....